SZWECJA 2018 r. – UMEA I SZTOKHOLM

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE PRZYZNANIA ŚWIADCZEŃ EMERYTALNO-RENTOWYCH PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA KRAJOWEGO I MIĘDZYNARODOWEGO

Jolanta Krasoń
Joanna Krajewska

Wydział Realizacji Umów Międzynarodowych w Szczecinie

ZUS | ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Podstawa prawna – przepisy prawa krajowego

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227, z późn. zm.)

Rozporządzenie z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń

(Dz. U. z 2011 r. nr 237, poz. 1412)

Obowiązki organów rentowych:

- informowanie o warunkach i dowodach wymaganych do uzyskania świadczeń emerytalno-rentowych,
- udzielanie pomocy przy ubieganiu się o świadczenia.

Decyzje w sprawie przyznania świadczeń emerytalno-rentowych dla osób zamieszkałych w Szwecji wydaje wyznaczona przez Prezesa ZUS instytucja właściwa:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Oddział w Szczecinie
Wydział Realizacji Umów
Międzynarodowych
ul. Jana Matejki 22,
70-530 Szczecin

Centrum Obsługi Telefonicznej

22 560 16 00 - numer przeznaczony do obsługi połączeń z telefonów komórkowych oraz stacjonarnych krajowych i zagranicznych.

Konsultanci są dostępni:

w dni robocze pon. - pt.: godz. 8.00 - 18.00

Automatyczny System Informacyjny dostępny:
24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu

WRUM SZCZECIN:
+ 48 91 81 01 507, + 48 91 81 01 800, + 48 91 81 01 801,
+ 48 91 81 01 802,
e-mail: jolanta.krason@zus.pl , joanna.krajewska@zus.pl

Jakie są obowiązki pracodawców określone w art. 125 ustawy emerytalnej?

Do obowiązków pracodawców należy m. in.: wydawanie wnioskodawcy lub organowi rentowemu zaświadczeń niezbędnych do ustalania prawa do świadczeń emerytalno-rentowych oraz obliczania ich wysokości.

TRYB SKŁADANIA WNIOSKU

Postępowanie w sprawie emerytury lub renty wszczyna się na wniosek osoby uprawnionej lub jej pełnomocnika.

Osoby zamieszkałe w Szwecji wniosek o świadczenia emerytalno-rentowe powinny złożyć w instytucji ubezpieczeniowej miejsca zamieszkania.

UWAGA!

W przypadku braku numeru PESEL, prosimy o podanie numeru paszportu!

Data zgłoszenia wniosku o emeryturę lub rentę

Za datę zgłoszenia wniosku o emeryturę lub rentę uważa się datę złożenia wniosku w szwedzkim organie rentowym lub datę nadania wniosku w szwedzkim urzędzie pocztowym.

Środki dowodowe

Podstawowymi środkami dowodowymi potwierdzającymi okresy składkowe, czyli wykonywania pracy w ramach stosunku pracy są:

- świadectwo pracy, lub
- pisemne zaświadczenie pracodawcy wydane na podstawie posiadanej dokumentacji,
- potwierdzenie okresów ubezpieczenia wydane przez ZUS,
- orzeczenie sądu

Okres zatrudnienia może być również potwierdzony:

- wpisami do legitymacji ubezpieczeniowej,
- legitymacją służbową,
- legitymacją związków zawodowych,
- umową o pracę,
- wpisem w dowodzie osobistym,

oraz

- wszelkiego rodzaju pismami pracodawcy kierowanymi do pracownika w trakcie stosunku pracy (np. o powołaniu, mianowaniu, angażowaniu, zwolnieniu, wyróżnieniu, udzieleniu urlopu).

W jakiej formie można przedkładać dowody?

- oryginały lub poświadczone za zgodność z oryginałem przez placówkę konsularną lub szwedzką instytucję ubezpieczeniową,
- **duplikaty**, ale nie odpisy.

UWAGA! **Zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawione na druku ZUS Rp-7 – wyłącznie w oryginale.**

Środki dowodowe niezbędne do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia

Środkami dowodowymi właściwymi do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia są wyłącznie dokumenty.

Podstawowym dokumentem jest „Zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu” wystawiane przez pracodawców w oparciu o dokumentację płacową **– Druk (ZUS Rp-7).**

Dokumentem dowodowym może być również:

- legitymacja ubezpieczeniowa – jeżeli zawiera wpisy o wysokości wynagrodzenia,
- dokumentacja w ZUS - jeżeli prowadziliśmy działalność gospodarczą, wystarczy podać NKP – nr konta płatnika,

Prawo do świadczenia emerytalno-rentowego

powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego świadczenia.

Zgodnie z art. 129 ustawy emerytalnej, świadczenia wypłaca się od dnia powstania prawa do świadczenia (tj. od spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jego przyznania), nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Termin na wydanie decyzji w sprawie emerytury lub renty

Organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu **30 dni** od **wyjaśnienia ostatniej okoliczności** niezbędnej do wydania tej decyzji. Powyższa zasada wynika z art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

30-dniowy termin na wydanie przez organ rentowy decyzji **nie biegnie więc od dnia zgłoszenia wniosku o świadczenie.**

Polskie świadczenia emerytalno-rentowe objęte unijną koordynacją

- emerytura,
- renta z tytułu niezdolności do pracy,
- renta rodzinna,
- dodatek pielęgnacyjny, dodatek do renty rodzinnej dla sieroty zupełnej,
- zasiłek pogrzebowy,
- świadczenia przedemerytalne

Emerytura ze starego systemu

Przysługuje generalnie wszystkim ubezpieczonym urodzonym przed 01.01.1949 r.:

kobiecie po osiągnięciu 60 lat i udowodnieniu 20 lat okresu składkowego i nieskładkowego (albo 15 lat okresu składkowego i nieskładkowego – z tym, że emerytura ta nie podlega podwyższeniu do kwoty najniższej),

mężczyźnie po osiągnięciu wieku 65 lat i udowodnieniu co najmniej 25 lat okresu składkowego i nieskładkowego (albo 20 lat - z tym, że emerytura taka również nie podlega podwyższeniu do kwoty najniższej).

Do ustalenia prawa do emerytury dolicza się okresy zagraniczne.

Nowa emerytura

Emerytura z systemu zreformowanego przysługuje generalnie osobom urodzonym od 01.01.1949 r. od ukończenia wymaganego wieku emerytalnego, który **od 01.10.2017 r.** wynosi dla:

- kobiet – 60 lat
- Mężczyzn – 65 lat

Sposób obliczania nowej emerytury

Wysokość emerytury zależy od:

- kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz

- kwoty zwaloryzowanych składek zewidencjonowanych w ZUS po 1998 r. na indywidualnym koncie ubezpieczonego

Suma tych kwot zostanie podzielona przez *średnie dalsze trwanie życia* ustalone dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę tej osoby, której ustalana będzie emerytura.

Renta z tytułu niezdolności do pracy

Prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- jest niezdolny do pracy (całkowicie lub częściowo, utracił zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu),
- ma wymagany okres składkowy lub nieskładkowy,
- niezdolność do pracy powstała w okresach określonych w ustawie, np. okresie zatrudnienia, pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów

Uwaga – rentę można przyznać osobie nawet wówczas, gdy niezdolność powstała w okresie późniejszym niż 18 miesięcy od ustania okresów wskazanych w ustawie, pod warunkiem, że osoba:

- została uznana za całkowicie niezdolną do pracy,
- spełnia warunek posiadania okresów składkowych i nieskładkowych oraz
- legitymuje się 20-letnim (kobieta) lub 25-letnim (mężczyzna) okresem składkowym i nieskładkowym.

Staż ubezpieczeniowy uzależniony jest od wieku osoby, w którym powstała niezdolność do pracy:

- 1 rok, jeżeli niezdolność powstała przed ukończeniem 20 lat,
- 2 lata - w wieku 20-22 lata,
- 3 lata - w wieku 22-25 lat,
- 4 lata - w wieku od 25-30 lat,
- 5 lat - w wieku powyżej 30 lat.

Okres 5 lat musi przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed dniem zgłoszenia wniosku o rentę lub dniem powstania niezdolności do pracy.

Wyjątek

Nie bada się warunku posiadania stażu w ostatnim 10-leciu dla kobiet, które udowodniły 25 lat okresów składkowych i dla mężczyzn, którzy udowodnili 30 lat okresów składkowych, jeżeli osoby te są uznane za całkowicie niezdolne do pracy.

RODZAJE RENT

- renta stała,
- renta okresowa

ZAMIANA RENTY NA EMERYTURĘ

W przypadku osiągnięcia wieku emerytalnego przez osobę pobierającą rentę z tytułu niezdolności do pracy, **ZUS automatycznie przyzna tzw. emeryturę z urzędu.**

UWAGA:

Obniżenie powszechnego wieku emerytalnego nie oznacza automatycznego przejścia na emeryturę przez osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy – przyznane do dnia osiągnięcia wydłużonego wieku lub na stałe.

Aby otrzymać emeryturę z tytułu obniżonego wieku, należy złożyć wniosek.

Renta rodzinna

Przysługujące uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, albo spełniła warunki do uzyskania jednego z tych świadczeń.

<u>UPRAWNIENI DO RENTY RODZINNEJ</u>:

- dzieci własne, dzieci drugiego małżonka, dzieci przysposobione do ukończenia 16 roku życia lub 25 roku, jeżeli się uczą lub bez względu na wiek, jeśli stały się niezdolne całkowicie do pracy przed 16 rokiem życia lub w czasie nauki do ukończenia 25 lat.

Jeśli w wieku 25 lat dziecko jest na ostatnim roku studiów, rentę przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

- wdowa lub wdowiec, jeśli w chwili śmierci małżonka ukończył/a 50 lat lub był/była niezdolna do pracy, albo wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa do czasu ukończenia 16 lat, lub gdy się uczy - do 18 lat lub są całkowicie niezdolne do pracy, albo wiek 50 lat ukończy w ciągu 5 lat od zgonu współmałżonka lub zaprzestania wychowywania dzieci do lat 16, a uczących się – do lat 18.

- wnuki i rodzeństwo przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletniości i spełniające warunki jak dzieci własne i zostały przyjęte na wychowanie co najmniej na rok przed śmiercią ubezpieczonego i nie mają prawa do renty po rodzicach

Wysokość renty rodzinnej

- dla jednej osoby – 85% świadczenia, jakie przysługiwałoby zmarłemu,
- dla dwóch osób – 90% świadczenia, jakie przysługiwałoby zmarłemu,
- dla trzech i więcej osób – 95% świadczenia jakie przysługiwałoby zmarłemu,
- jeżeli do renty rodzinnej uprawniona jest sierota zupełna, przysługuje jej dodatek dla sierot zupełnych.

Renta rodzinna podlega podziałowi na równe części między uprawnionych.

UWAGA!

Jeżeli wdowa lub wdowiec osiąga przychody wpływające na zawieszenie lub zmniejszenie renty, to powinna określić, czy wnosi o zawieszenie lub zmniejszenie swojej części renty, czy też wnosi o wyłączenie z grona osób uprawnionych do renty rodzinnej. Ma to znaczenie dla innych uprawnionych do renty rodzinnej, bo wpływa na wysokość otrzymanego przez nich świadczenia.

Dodatki do świadczenia

Z chwilą ukończenia 75 lat emeryt nabywa z urzędu prawo do dodatku pielęgnacyjnego wypłacanego co miesiąc wraz z emeryturą. Dodatek wypłacany jest bez potrzeby składania wniosku. Kwota dodatku podlega waloryzacji wraz ze świadczeniem, a bieżące kwoty dodatku pielęgnacyjnego dostępne są na stronie internetowej ZUS.

Przed osiągnięciem wieku 75 lat emeryt także może zgłosić wniosek o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego. Podstawę do jego przyznania stanowić jednak będzie orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej uznające emeryta za niezdolnego do samodzielnej egzystencji.

Najniższe emerytury i renty dla osób, które spełniają warunki do przyznania świadczeń **za wyłącznie polskie okresy ubezpieczenia**

Kwoty najniższych gwarantowanych świadczeń emerytalno-rentowych

od 1 marca 2018 r. :

Emerytura (dla kobiet posiadających staż pracy w Polsce w wymiarze 20 lat oraz dla mężczyzn posiadających staż pracy w Polsce w wymiarze 25 lat), renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renta rodzinna - **1.029,80 zł.**

renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy – **772,35 zł.**

renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową i renta rodzinna wypadkowa - **1235,76 zł.**

renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową – **926,82 zł.**

Dodatki do emerytur i rent

<u>Wysokość dodatków do świadczeń emerytalno-rentowych od 1 marca 2018 r. :</u>

- dodatek pielęgnacyjny, za tajne nauczanie **215,84 zł.**
- dodatek pielęgnacyjny dla inwalidy wojennego całkowicie niezdolnego do pracy i samodzielnej egzystencji **323,76 zł.**
- dodatek dla sieroty zupełnej **405,67 zł.**
- dodatek kombatancki, świadczenie w wysokości dodatku kombatanckiego **215,84 zł.**
- dodatek kompensacyjny **32,38 zł.**
- ryczałt energetyczny **168,71**

Zmniejszenie lub zawieszenie świadczeń pracujących emerytów i rencistów

ZAWIESZENIE PRAWA DO EMERYTURY BEZ WZGLĘDU NA WYSOKOŚĆ PRZYCHODU

- zgodnie z art. **103a** ustawy emerytalnej prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury ustalonego w decyzji organu rentowego.

Przepis ten wyłącznie dotyczy osób wykonujących zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, która została zawarta przed dniem ustalenia prawa do emerytury, jeżeli umowa trwa nadal po ustaleniu uprawnień do emerytury.

Zmniejszenie lub zawieszenie świadczeń pracujących emerytów i rencistów

- nie zmniejsza się, ani zawiesza świadczeń emerytalnych dla osób, które ukończyły powszechny wiek emerytalny, ani też emerytur i rent w przypadku przychodu mniejszego niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Wysokość przychodu powodująca zmniejszenie lub zawieszenie świadczenia

Na zmniejszenie wysokości emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, wpływa na przychód w wysokości przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia,

od 1 marca 2018 r. – 3.161,70 zł.

Osiąganie **przychodu** w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia powoduje zawieszenie prawa do świadczeń emerytalno-rentowych.

od 1 marca 2018 r. - 5.871,70 zł.

Rozliczanie świadczeń

- emeryt lub rencista powiadamia organ rentowy o wysokości osiąganego przychodu,
- po upływie roku kalendarzowego do końca lutego następnego roku przekazuje informację o osiąganych przychodach w celu ostatecznego rozliczenia świadczeń,
- rozliczenie przychodu może mieć formę rozliczenia miesięcznego lub rocznego – w zależności, które jest korzystniejsze dla świadczeniobiorcy,
- świadczeniobiorca, który nie dopełni obowiązku powiadomienia ZUS o osiąganiu przychodu powinien się liczyć z faktem rozliczenia jego świadczenia z urzędu za 3 lata wstecz.

Przedłożenie dodatkowych dokumentów

Po pierwsze zastanówmy się, czy przedłożyliśmy wszystkie dokumenty pozwalające na zaliczenie całego okresu wykonywania pracy. Jeśli nie – poszukajmy dokumentacji potwierdzającej **staż, który jeszcze nie został uwzględniony w wysokości emerytury.**

Również każdy nowo dostarczony dokument, potwierdzający **wysokość osiąganych zarobków i spełniający wymogi formalne – daje możliwość przeliczenia świadczenia.**

Warto zatem, również po przyznaniu świadczenia, podjąć starania o odnalezienie dodatkowej, dotąd nie przedłożonej w ZUS dokumentacji.

Przekazywanie (transfer) emerytury lub renty z ZUS do państwa zamieszkania

Emerytury i renty przysługujące z instytucji ubezpieczeniowej danego państwa osobom uprawnionym, zamieszkałym w innym państwie członkowskim, mogą być - na wniosek zainteresowanego - przekazywane do jego państwa zamieszkania.

Przekazywanie przez ZUS polskich emerytur i rent osobom zamieszkałym w Szwecji realizowane jest bezpośrednio drogą bankową

Kontrola uprawnień do pobierania świadczeń emerytalno-rentowych

W związku z zawartym porozumieniem pomiędzy ZUS a szwedzką instytucją ubezpieczeniową w sprawie elektronicznej wymiany informacji o zgonach świadczeniobiorców zamieszkałych w Polsce i w Szwecji, od 2016 r. RUM w Szczecinie wysyła formularz „Poświadczenia życia i zamieszkania” tylko nie zidentyfikowanych przez szwedzki organ.

Dziękuję za uwagę

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH